

www.ketab.ir

تاریخ سیاسی تشیع

(عصر قلمرو مرجعیت دوران مبارزه با سلطه ییکانده)

سرشناسه:

حسینیان، روح‌الله، ۱۳۲۵.

نام‌پدیدآور:

تاریخ سیاسی تشیع (عصر قدرت مرجعیت - دوران مبارزه با سلطه‌ی بیگانه)
روح‌الله حسینیان.

مشخصات نشر:

تهران: عثیون، ۱۳۹۰.

مشخصات ظاهری:

۱۶۶ ص.

شابک:

۹۷۸۶۰۰۹۱۶۶۶۹۰۵ زبان: ۲۱۰۰۰

فهرستفهرسی:

فیبا

یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.

موضوع: مجتهدان و علما - ایران - فعالیت‌های سیاسی

موضوع: روحانیت - ایران - فعالیت‌های سیاسی

موضوع: مرجعیت - تاریخ

موضوع: شیعه و سیاست - ایران

موضوع: ایران - تاریخ - قاجاریان، ۱۱۹۳-۱۳۱۱ ق - روحانیت

ردیف‌های کنگره: ۱۳۹۰ ۲۳ ح ۵ / ۲ / ۵۵ BP

ردیف‌های دیوبند: ۹۶۶-۹۶۷

کتابشناسی ملی: ۱۶۳۲۶۵۲

انتشارات علیون

عنوان: تاریخ سیاسی تشیع
(عصر قدرت مرجعیت - دوران مبارزه با
سلطه می بیگانه)
تألیف: روح‌الله حسینیان

نوبت چاپ: اول، زمستان ۱۳۹۰
شمارگان: ۲۰۰۰ قیمت: ۲۱۰۰ تومان
حروفچینی و لیتوگرافی: انتشارات علیون
شابک: ۹۷۸۶۰۰۹۱۶۶۶۹۵

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، بالاتر از پل
رومی، روبروی بانک مسکن، پلاک ۱۹۵۶
صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۳۶۵۳

تلفن: ۲۲۶۸۹۰۲۰

تیم طراحی و چاپ: انتشارات علیون

email: eliyon@mailfa.org

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹.....	حرکت روحانیت به سوی استقلال و قدرت
۱۲.....	بدرفتاری نادرشاه با روحانیت
۱۶.....	زندیان و روحانیت
۲۲.....	وحید بهبهانی و تحولی بنیادین
۳۰.....	توسعه‌ی فقه و اصول
۳۲.....	بحثی مستقل از ولایت فقها در فقه
۳۵.....	مرجعیت واحد
۳۹.....	توسعه‌ی قدرت اجتماعی روحانیت
۵۱.....	دکترین جدید روحانیت شیعه، مبارزه با سلطه‌ی خارجی
۵۳.....	قاعده‌ی نفی سبیل
۵۵.....	جنگ اول روس و ایران
۵۷.....	نقش فقیهان شیعه در جنگ اول ایران و روس
۶۵.....	جنگ دوم روس و ایران
۶۷.....	تصمیم شاه بر جنگ

نقش علما در این جنگ.....	۶۹
قیام مردم تهران برضد سیاست روس به رهبری آیت‌الله	
میرزا مسیح تهرانی.....	۷۹
تصرف بوشهر توسط انگلستان و واکنش علما.....	۸۷
اعتراض علما به قرارداد رویتر.....	۹۳
نهضت تنباکو.....	۹۷
عکس‌العمل مردم شیراز به قرارداد.....	۱۰۲
نامه‌ی سید جمال‌الدین اسدآبادی به میرزای شیرازی.....	۱۰۸
بازتاب قرارداد در تبریز.....	۱۱۲
واقعه‌ی اصفهان.....	۱۱۴
تهران و تحریم تنباکو.....	۱۱۹
فتوای تحریم تنباکو.....	۱۲۲
بازتاب تحریم.....	۱۲۹
حکم تبعید میرزای آشتیانی.....	۱۳۸
تلاش برای محدود کردن قدرت علما.....	۱۴۴
نمایه.....	۱۴۹

مقدمه

تجاوز محمود افغان به ایران و شهادت بسیاری از علما موجب شد تا بسیاری از علما به عتبات عالیات مهاجرت کنند. همین امر موجب استقلال مرجعیت و روحانیت از حکومت گردید. نادرشاه بعد از آزادسازی قسمت‌های اشغال‌شده‌ی ایران هنگام تاج‌گذاری مذهب رسمی ایران را تسنن و در همانجا بزرگی روحانی رسمی را به شهادت رساند، اوقاف را به نفع نیروهای نظامی مصادره و تلاش کرد تا تشیع را منزوی کند؛ اما وی با همه‌ی سخت‌گیری کاری از پیش نبرد.

مرجعیت در زمان قجرها به یک قدرت بلامنازع و بی‌بدیل اجتماعی تبدیل شد.

همزمان با قدرت‌گیری مرجعیت تحولات صنعتی در غرب موجب شکل‌گیری استعمار شد. تولیدات انبوه صنایع هم مواد اولیه را می‌طلبید و هم بازار مصرف را. از

این جهت غربی‌ها رو به سوی کشورهای آفریقایی و آسیایی آوردند و آنها را به مستعمرات خود تبدیل کردند. مستعمره‌ی هند برای انگلیس موجب جنگ‌های روس علیه ایران شد. مراجع در مقابل این جنگ تحمیلی فعالانه وارد جنگ شدند. گرچه این جنگ‌ها به نفع ایران شیعی تمام نشد؛ ولی مرجعیت شیعه را به یک خودآگاهی نویی رساند که در برخورد با رفتار استعمارگرانه انگلیس در قراردادهای تالوت و رژی قدرت مرجعیت را به نمایش گذاشت. لغو قرارداد تالوت و تحریم انحصار تنباکو و توتون توسط علما و مرجعیت شیعی نقطه‌ی عطفی در تاریخ روحانیت شیعه بود که قدرت مذهبی خود را به رخ استعمار کشاند. این کتاب به تشریح زمینه‌های قدرت‌گیری مرجعیت و بررسی دگرگینی ضدسلطه‌ی مرجعیت شیعی می‌پردازد.